

การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ใช้สอยภายใน เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบ โฮมสเตย์บ้านหัวจัว อ.แกดำ จ.มหาสารคาม

Exploration and Analysis of Interior Environments for Guideline Designs in Homestay Hua Hhua, Kae Dum, Mahasarakham

กั๊งกาญจน์ แสงสุวอ^{1*} และ ดาราลัย ไชมะเร็ง²

^{1*,2} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

Kingkarn Sangsuwor^{1*} and Daralai Chaimarerng²

^{1*,2} Assistant Professor, Faculty of Architecture Urban Design and Creative Arts,
Mahasarakham University, Kantarawichai, Maha sarakham, Thailand, 44150

* Email: nartsooksil@npu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บ้านหัวจัว อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และสัมภาษณ์ข้อมูล โดยเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ทั้งนี้ ได้ทำการเลือกโฮมสเตย์ จำนวน 1 หลังที่มีความพร้อม โดยผ่านการคัดเลือกจากผู้นำและสมาชิกชุมชน มาใช้เป็นต้นแบบเพื่อการศึกษา เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ประกอบด้วย พื้นที่พักอาศัยที่เก็บอุปกรณ์การเกษตร ยุ้งฉาง และสวนครัว กิจกรรม พุทธกรรม เป็นรูปแบบวิถีชนบท มีการเข้าพักรับประทานอาหารค่ำต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย ด้านปัญหาและความต้องการที่พบคือ การใช้พื้นที่ภายในอาคารไม่เป็นสัดส่วน มีการประกอบกิจกรรมพื้นถิ่นภายในบ้าน รวมถึงชุมชนมีความต้องการให้นำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จึงเป็นที่มาของการเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ให้มีการจัดพื้นที่โดยคำนึงกิจกรรม 3 ส่วน ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้สอย ได้แก่ 1) กิจกรรมพักอาศัย 2) กิจกรรมอาชีพพื้นถิ่น 3) กิจกรรมพักผ่อน ภายในโฮมสเตย์นั้นได้นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีของแต่ละหลัง มาทำการออกแบบตกแต่ง ส่วนภายนอกโฮมสเตย์นำเอาเอกลักษณ์วิถีชุมชนมาใช้ในการออกแบบตกแต่ง สรุปข้อเสนอแนะที่ใช้เป็นแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ ได้มีการจัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน ให้สอดคล้องต่อการใช้ชีวิตดั้งเดิม สามารถปรับเปลี่ยนการใช้งาน สำหรับเจ้าของโฮมสเตย์ ผู้พักอาศัย ตลอดจนรองรับนักท่องเที่ยวได้ และได้นำเสนอรูปแบบการตกแต่งที่แสดงออกถึงศิลปะ ภูมิปัญญาที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน, แนวทางการออกแบบ, วัฒนธรรมโฮมสเตย์

Abstract

The objective of this research is to suggest guidelines for the design of the interior environment of the Homestay Hua Khua in Kae Dum District in Mahasarakham Province. This is exploratory research using interview information by selecting a purposive sampling population. That is due to One homestay was selected based on its availability through the selection of leaders and community members and was used as a model of the study. There is a physical environment that consists of a residential area, agricultural equipment storage, a granary, and a kitchen garden. Activities and behaviors were the rural styles. There were constant stays all year-round. It is also an area located at the entrance to the community and is a channel for tourists to easily access. The problems and needs found were the use of indoor space which were disproportionate, and there were local activities in the house, including the community wanting to present cultural identity. Therefore, it is the source of suggestions for designing the physical environment. The area must be organized by considering three activities related to the users as follows: 1) residential activities, 2) local occupation activities, and 3) camping activities. Inside the homestay, the local wisdom of each house had been used to decorate the design. The outside of the homestay was unique. The community's way of life was used in decorative design. The conclusion of recommendations for use as a guideline for the design in the homestay environment were allocated the area is proportional, arrange space following the traditional lifestyle, can modify the usage for homestay owners and residents and in addition to accommodating tourists, has presented a decorative style that expresses art, and wisdom, which is the cultural cost of the community.

Keywords: Internal physical environment, Homestay's culture, Cultural tourism

Received: October 5, 2021; **Revised:** April 12, 2022; **Accepted:** July 25, 2022

1. บทนำ

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทย และชาวต่างชาติ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชนเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรม หัตถกรรมท้องถิ่น โดยมี Home Stay ที่มีความหมายมากกว่าเป็นที่พัก เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลาง และจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท เป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ การจัดกิจกรรมที่สัมผัสวัฒนธรรมชนบท จึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่น ชุมชนบ้านหัวขัว อำเภอกมลา จังหวัดมหาสารคาม มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว คือ การให้บริการโฮมสเตย์ มีการบริหารจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพสูง จนได้รับเลือกให้เป็นหมู่บ้านวิถีชีวิต มีการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ ชาวชุมชนจึงมีอาชีพเสริม และมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการนำนักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้นในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน 2562 พบว่า ภายในโฮมสเตย์ที่ศึกษา ได้แบ่งสัดส่วนพื้นที่การใช้งานไว้อย่างชัดเจน ประกอบไปด้วย พื้นที่ต้อนรับ พื้นที่นอน พื้นที่ประกอบอาหาร ห้องน้ำ และพื้นที่ประกอบกิจกรรมพื้นถิ่นรวมอยู่ด้วย รวมถึงอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือที่อยู่ภายในบ้านที่เป็นภูมิปัญญาชุมชน เช่น เสื้อทอผ้าทอ อุปกรณ์เครื่องจักรสาน หมวกกระโสม เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความรู้ความสามารถ ถือเป็นวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชุมชนโดยแท้จริง ควรค่าต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ชุมชนได้รู้จักอนุรักษ์ในสิ่งที่มีอยู่ ตลอดจนนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาชุมชน และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งในด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งประชากรในชุมชนมีลักษณะการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียงพอกินพอใช้แลกเปลี่ยนภายในชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการประกอบกิจกรรมภายในครัวนั้น มีผู้ใช้สอย 2 ประเภท ได้แก่ 1) เจ้าของบ้าน สมาชิกในครอบครัว 2) นักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ จากข้อมูลดังกล่าว จึงเป็นที่มาของวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายนอก และภายในโฮมสเตย์
- 2) เพื่อศึกษากิจกรรม พฤติกรรม ปัญหา และความต้องการสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโฮมสเตย์
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บ้านหัวขัว อำเภอกมลา จังหวัดมหาสารคาม

3. วิธีการศึกษา

3.1 การทบทวนวรรณกรรม

3.1.1 ความหมายของโฮมสเตย์

ซูวิทย์ศิริ เวชกุล (2544) ได้ให้ความหมายในภูมิภาคยุโรปของคำว่าโฮมสเตย์ หมายถึงการที่นักท่องเที่ยว หรือนักเรียน นักศึกษาเข้าไปพักร่วมกับเจ้าของบ้านโดยต้องจ่ายค่าที่พักและอาหารให้กับเจ้าของบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (มธุรส ปราบโพธิ์, 2544) ที่กล่าวว่าโฮมสเตย์ หมายถึง การจัดการที่พักของชาวบ้านในชุมชนให้แก่ผู้มาเยือนด้วยความยินยอม และเต็มใจของเจ้าของบ้านซึ่งบ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพัก หรือพื้นที่ที่สามารถรองรับ และสามารถให้บริการแก่ผู้มาเยือนได้ตามขีดความสามารถการพัก ร่วมกับชาวบ้านในชุมชนจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (learning process) ร่วมกัน ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ (knowledge) ความเข้าใจ (understanding) ในวิถีชีวิตชุมชนเกิดทัศนคติ (attitude) ที่ดีต่อชุมชนอันเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน รวมถึงการที่ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจและพึงพอใจ (appreciation and impression) จากวิถีชีวิตชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียง ฐิติจำเริญพร (2545) ใช้คำว่าบ้านพักแรมแทนคำว่า home stay และได้ให้ความหมายไว้ว่าบ้านซึ่งเจ้าของบ้านให้บริการห้องพักพร้อมอาหารเช้าและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการพักแรมแก่นักเดินทางท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนเดินทางมายังท้องถิ่นนั้น ๆ ได้รับสินจ้างเป็นค่าตอบแทนโดยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่ดีระหว่างกัน

สรุปได้ว่าความหมายของโฮมสเตย์ คือรูปแบบที่พักประเภทหนึ่งที่สัมผัสวัฒนธรรมชนบทโดยนักท่องเที่ยว พักร่วมกับเจ้าของบ้านมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยเจ้าของบ้านจะจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวจะต้องจ่ายค่าบริการแก่เจ้าของบ้าน ทั้งนี้จะต้องเป็นไปด้วยความเต็มใจทั้งสองฝ่ายมุมมองเกี่ยวกับที่พักแบบโฮมสเตย์ต้องประกอบไปด้วยคน และจิตวิญญาณของชุมชนการส่งเสริมและพัฒนาจะต้องสร้างฐานของชุมชนให้มีความพร้อมก่อน ชุมชนจะต้องมีจุดยืนที่ชัดเจนมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีที่แสดงออกถึงความเป็นไทยซึ่งการจะพัฒนาชุมชนได้จะต้องมีการพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจสังคมและจิตวิญญาณให้สมดุลโดยชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเองมีการแบ่งปันผลประโยชน์โดยเป็นธรรม

3.1.2 เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวกีฬา ได้กำหนดกรอบดัชนีชี้วัด ถึงคุณสมบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับโฮมสเตย์ และมาตรฐานโฮมสเตย์ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, ม.ป.ป.) ที่นอกจากหมายถึงบ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่เจ้าของบ้าน สมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ หรือใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในบ้านดังที่กล่าวมา บ้านนั้นต้องมีความพร้อมโดยมีคุณสมบัติเบื้องต้น 6 ประการ ดังนี้

1) เจ้าของบ้าน และสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่า การทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริมนอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น

2) มีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือ และไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้

3) นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในชายคาเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน

4) สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดี และเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในชายคาเดียวกับเจ้าของบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว

5) เจ้าของบ้าน และสมาชิกในครอบครัว ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี

6) บ้านนั้นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชน

3.1.3 แนวคิดของนักท่องเที่ยวต่อบ้านพักโฮมสเตย์

ในงานวิจัยของ จินตวิทย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า มาตรฐานโฮมสเตย์มีต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยมีความปลอดภัย มีการดูแลความปลอดภัยทั้งภายในโฮมสเตย์ และชุมชนรวมทั้งความพร้อมในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน

ด้านที่ 2 ด้านอัตราค่าไม่ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก มีการต้อนรับ และการสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยว และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน

ด้านที่ 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวจะชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดชมวิว

ด้านที่ 4 ด้านการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อน โดยได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวโปรแกรมโฮมสเตย์ จากสื่อหลากหลายชนิด

สรุปได้ว่าที่พักสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว ควรมีลักษณะที่มั่นคงเป็นสัดส่วนมีเครื่องนอนครบ เช่น เตียง พูก หมอน ผ้าห่ม ผ้าปูและเสื่อมีที่พักระบายและสะดวกสบาย มีราวตากผ้า และมีห้องน้ำที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย ด้านอาหารมีความสะอาดและใช้วัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารมีความเหมาะสม น้ำดื่มมีความสะอาด ห้องครัวมีอุปกรณ์สำหรับประกอบอาหารครบ และมีความสะอาด สะดวก จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ แต่หากบ้านพักโฮมสเตย์ไม่มีมาตรฐานเพียงพอจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกมาใช้บริการเช่นกัน

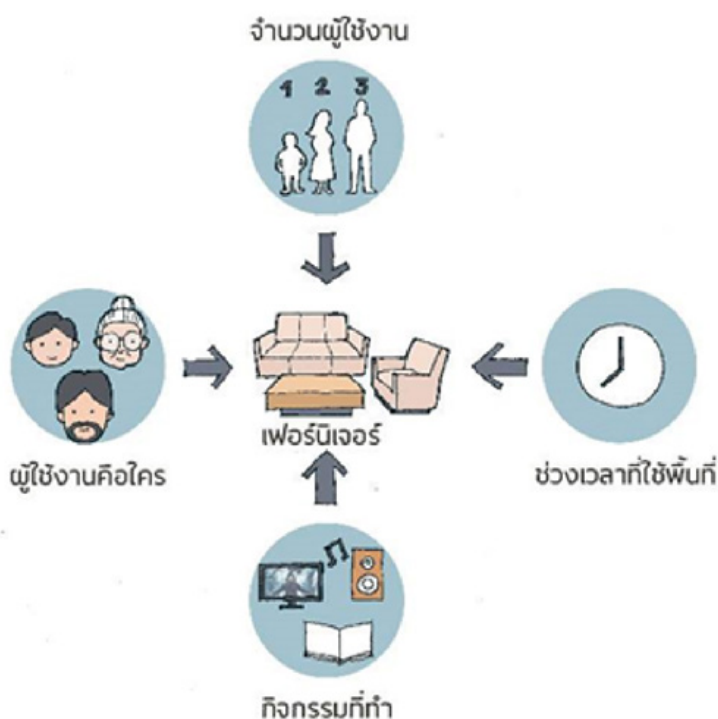
3.1.4 วัฒนธรรมชุมชน

ในงานวิจัยของ กฤตนิ ญัณฐวุฒิสิริ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันวัฒนธรรม และภูมิปัญญากำลังได้รับความสำคัญ และความสนใจมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การตื่นตัวเรื่องภูมิปัญญาไทยเป็นผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เนื่องจากกระแสการผลักดันให้ชาชนบดต้องปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจทุนนิยมเสรี อันมีกลไกซับซ้อนชาวบ้านจึงต้องเปลี่ยนมาเป็นผลิตเพื่อขายตามกลไกของตลาด ที่เกี่ยวพันกับความต้องการผลผลิตในต่างประเทศ จากเหตุผลข้างต้นโดยเฉพาะในวงการผู้รับผิดชอบและเห็นคุณค่าเรื่องวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ทั้งนี้ด้วยความหวังว่า ความรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึงคุณค่าของเรื่องภูมิปัญญา จะนำไปสู่ทางออกอันพึงประสงค์ในการกำหนดทิศทาง ตลอดจนสาระของการพัฒนาสังคมไทยให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมในอนาคต ซึ่งก่อให้เกิดแนวคิดการนนำเอาวัฒนธรรม และภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ และบูรณาการให้เกิดการสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการอนุรักษ์หัตถกรรมไทยให้สืบทอด ดำรงอยู่คงความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาหัตถกรรมไทย ทั้งด้านการผลิตระบบอุตสาหกรรมและด้านการตลาด เพื่อทำการขยายบทบาทหัตถกรรมไทยให้มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการตลาดกับมรดกทางวัฒนธรรม (Culture Heritage) ที่ว่าด้วยทุนทางวัฒนธรรมเป็นอัตลักษณ์ยึดโยงแก่นคุณค่าความเป็นไทยไว้ จำต้องส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่าวัฒนธรรม และภูมิปัญญาเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น นับตั้งแต่ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา กฎหมาย ศิลปะตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมา เพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ เนื่องจากการใช้ชีวิตมนุษย์จะต้องรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ จากรูปแบบของวัฒนธรรมที่เป็นพลวัต (มีความยืดหยุ่นและเคลื่อนไหวเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา) ส่งผลให้ภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่นเกิดการสั่งสมการ เรียนรู้ และพัฒนาเพื่อแก้ไข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิปัญญาต่าง ๆ ของชนชาติ จึงเป็นสิ่งที่มีความรู้ การสะสมแนวคิด และการแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตจากการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น

3.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานภายในบ้านพักอาศัย

กิจกรรมการใช้สอยในรูปแบบประโยชน์การใช้สอย ความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนของหน้าที่ใช้สอยของพื้นที่กับผู้ใช้โครงการ และแสดงเส้นทางการสัญจรภายในอาคารในแต่ละพื้นที่โดยจะแสดงในรูปแบบผัง ความสัมพันธ์รวมของโครงการ รวมถึงแนวคิดในการกำหนดเครื่องเรือน การกำหนดจำนวนเฟอร์นิเจอร์ให้ดูใช้งานและพื้นที่เป็นเกณฑ์ ได้แก่ ผู้ใช้งานคือใคร เด็ก ผู้สูงอายุ หรือวัยทำงาน จำนวนเท่าไร ทำกิจกรรมอะไรบ้าง และช่วงเวลาในการใช้พื้นที่

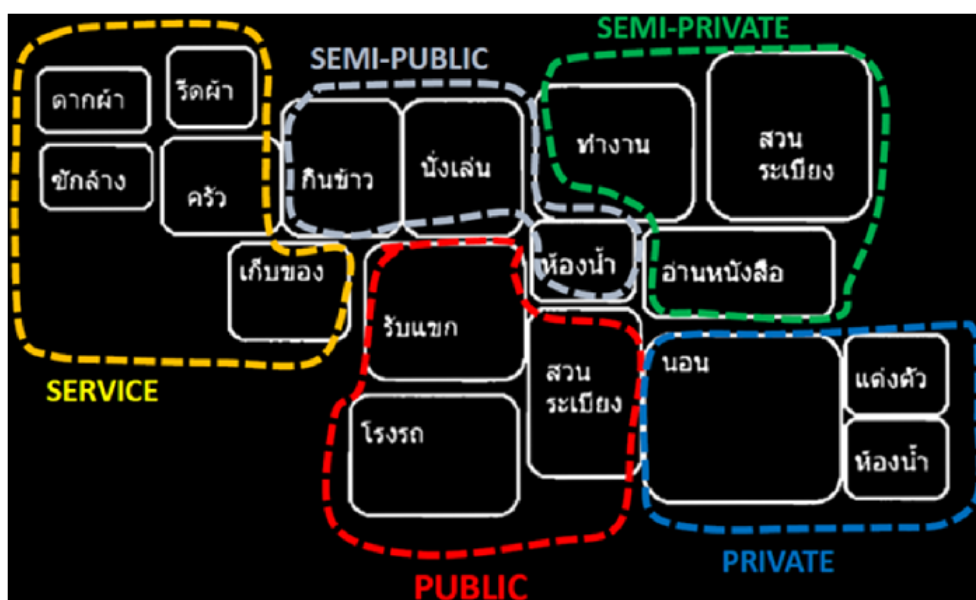

ภาพที่ 1 แสดงแนวคิดในการกำหนดเครื่องเรือน

3.1.6 หลักการจัดกลุ่มพื้นที่การใช้ในงานที่พักอาศัย

เลอสม สถาปิตานนท์ (2534) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกลุ่มพื้นที่การใช้ในงานที่พักอาศัยว่า การจัดกลุ่มพื้นที่กิจกรรม คือ การรวมกลุ่มกิจกรรมที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านของประเภทผู้ใช้สอย และหน้าที่ใช้สอย เพื่อกำหนดพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน แสดงถึงความเชื่อมโยงของแต่ละกลุ่มพื้นที่ใช้สอยพร้อมกับขนาดพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแนวความคิดในการจัดวางแปลนว่ามีลักษณะอย่างไร โดยควรสร้างทางเลือกในการจัดกลุ่มพื้นที่ใช้สอยตามเกณฑ์ หรือแนวคิดในการออกแบบ พื้นที่ใช้สอยการรับรู้เชิงพื้นที่ และหลักการจัดวาง (The perception floor plan) หลักการการแบ่งพื้นที่การใช้ในที่พักอาศัยแบ่งออกเป็นการใช้พื้นที่ ดังนี้ (ดังภาพที่ 2)

- 1) Public (พื้นที่สาธารณะ) แยกผู้มาเยี่ยม + กลุ่มผู้พักอาศัย ในส่วนนี้ประกอบด้วย ห้องรับแขก ห้องพักผ่อน ห้องนั่ง
- 2) Semi Public (พื้นที่กึ่งสาธารณะ) แยกเฉพาะญาติหรือเพื่อนสนิท กลุ่มผู้อยู่อาศัย ในส่วนนี้ประกอบด้วย ห้องรับประทานอาหาร ห้องครัว ห้องนั่ง
- 3) Semi Private (พื้นที่กึ่งส่วนตัว) เฉพาะกลุ่มผู้อยู่อาศัย อาศัย ในส่วนนี้ประกอบด้วย ห้องทำงาน ระเบียงพื้นที่อ่านหนังสือ
- 4) Private (พื้นที่ส่วนตัว) เฉพาะกลุ่มผู้อยู่อาศัย ในส่วนนี้ประกอบด้วย ห้องนอน ห้องแต่งตัว ห้องน้ำเจ้าของบ้าน ห้องเก็บของ
- 5) Service (พื้นที่บริการ) เป็นพื้นที่ส่วนสนับสนุน ในส่วนนี้ประกอบด้วย พื้นที่ซักล้าง หรือห้องเก็บของ

ภาพที่ 2 แสดงหลักการการแบ่งพื้นที่การใช้ในที่พักอาศัย

จากหัวข้อที่ 3.1.6 เรื่องหลักการจัดกลุ่มพื้นที่การใช้ในงานที่พักอาศัย สามารถนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ กับกลุ่มพื้นที่ในที่พักอาศัย

พื้นที่ การ พักผ่อน	ลักษณะ ของพื้นที่	การเชื่อมโยง กับพื้นที่อื่น ๆ	การใช้สอย	การผสมผสาน	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะ ของพื้นที่	ข้อสังเกต
พื้นที่ พักผ่อน กลางแจ้ง	พื้นที่ว่าง	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	ใช้สอยเป็นพื้นที่ นั่งเล่นพักผ่อน รับแสงแดด	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน
พื้นที่ พักผ่อน กลางแจ้ง	พื้นที่ว่าง	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	ใช้สอยเป็นพื้นที่ นั่งเล่นพักผ่อน รับแสงแดด	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน
พื้นที่ พักผ่อน กลางแจ้ง	พื้นที่ว่าง	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	ใช้สอยเป็นพื้นที่ นั่งเล่นพักผ่อน รับแสงแดด	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน
พื้นที่ พักผ่อน กลางแจ้ง	พื้นที่ว่าง	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	ใช้สอยเป็นพื้นที่ นั่งเล่นพักผ่อน รับแสงแดด	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน
พื้นที่ พักผ่อน กลางแจ้ง	พื้นที่ว่าง	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	ใช้สอยเป็นพื้นที่ นั่งเล่นพักผ่อน รับแสงแดด	เชื่อมต่อกับ พื้นที่ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน	พื้นที่ว่าง เชื่อมต่อกับพื้นที่ ภายในบ้าน

3.1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักอาศัย

ตกแต่งภายในกับหลักในการออกแบบ (2554) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดตกแต่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน มีหลักการที่ควรคำนึง ดังนี้

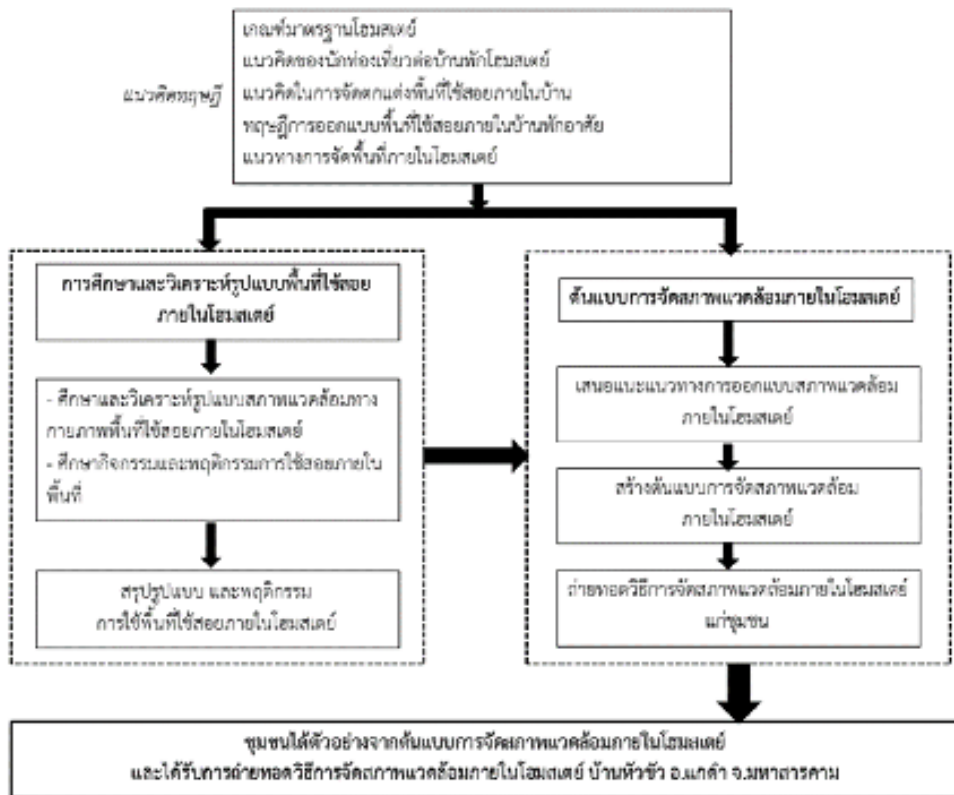
1) หลักของศิลปะ การใช้หลักทางศิลปะเข้ามาช่วยในการจัดตกแต่งห้อง จะบ่งบอกหรือแสดงถึงรสนิยม อุปนิสัย และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเจ้าของบ้านได้เป็นอย่างดี การจัดวางสิ่งของเครื่องใช้ และเครื่องประดับตกแต่งควรให้ความสมดุล ซึ่งพิจารณาจากรูปทรง สัดส่วนของเครื่องประดับตกแต่ง

2) การเลือกเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง เช่น ภาพถ่าย ภาพแขวนฝาผนัง โคมไฟ แจกันดอกไม้ มาประดับตกแต่งห้องจะช่วยให้ห้องดูสวยงาม น่าอยู่ยิ่งขึ้น ซึ่งของประดับตกแต่งเหล่านี้เราสามารถประดิษฐ์ หรือวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ทั้งนี้ของประดับตกแต่งบ้านไม่ควรมีมากเกินไป เพราะจะทำให้ดูเกะกะแล้นตาไม่สวยงาม

3) ต้นไม้ ไม้แขวน ไม้กระถาง ในปัจจุบันการนำต้นไม้มาเป็นส่วนประกอบในการจัดตกแต่งห้องเป็นที่นิยมกันมาก เพราะสามารถจะจัดหาได้ทั่วไป มีหลายลักษณะ หลายประเภทให้เลือกตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่าการออกแบบพื้นที่ภายในบ้านพักอาศัย ไม่ว่าจะเป็นการจัดกลุ่มพื้นที่การใช้งาน การออกแบบพื้นที่ให้เป็นไปตามลักษณะการใช้งานและสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยหลัก และถึงแขกผู้มาเยือน รวมไปถึงการตกแต่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน ทำให้เกิดบรรยากาศที่สวยงาม น่าสนใจ

3.1.8 กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงกรอบแนวคิด และทฤษฎีการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย และประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยทั้งภายในภายนอกและเสนอแนะแนวทางออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์บ้านหัวขัว อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) โฮมสเตย์ จำนวน 1 หลัง ที่มีความพร้อม โดยผ่านการคัดเลือกจากผู้นำ และสมาชิกชุมชน
- 2) ผู้อยู่อาศัยภายในโฮมสเตย์ ประกอบด้วย เจ้าของ หรือผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ และสมาชิกภายในครอบครัว

- 3) ผู้มีส่วนร่วมในชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน สมาชิกภายในชุมชน

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ และขั้นตอนในการวิจัย แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้อยู่อาศัย เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ที่อยู่ อายุ อาชีพ จำนวนสมาชิกภายในบ้าน สถานภาพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

ตอนที่ 2 กิจกรรม พฤติกรรม ปัญหาและความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่ โฮมสเตย์

ตอนที่ 3 ข้อมูลภายในชุมชน ได้แก่ ภูมิหลัง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภูมิปัญญา วันสำคัญ และวันสำคัญทางศาสนาของชุมชน

2) แบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจทางกายภาพ เป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ ในการเก็บข้อมูลส่วนนี้จะทำการบันทึกตำแหน่ง บันทึกภาพ ทำการรังวัดพื้นที่โดยละเอียด ได้แก่ ขนาดพื้นที่ภายใน และเครื่องเรือน

3.2.4 ขั้นตอนในการวิจัย แบ่งขั้นตอนได้ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) และทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาวรรณกรรมจากแหล่งต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา งานวิจัย สิ่งพิมพ์ ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนงานวิจัย

2) สัมภาษณ์ข้อมูลผู้พักอาศัย และข้อมูลทางชุมชน

3) สำรวจ และเก็บข้อมูล สภาพแวดล้อมกายภาพของโฮมสเตย์

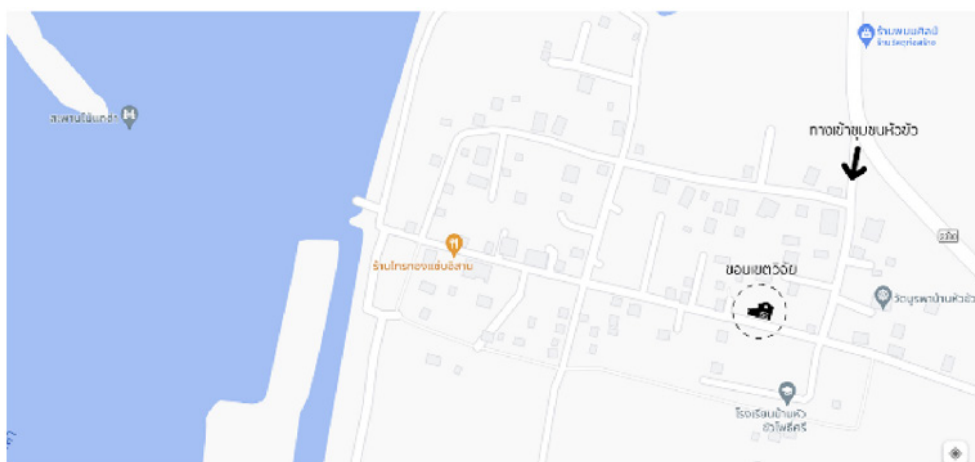
4) วิเคราะห์กิจกรรม พฤติกรรม ปัญหาและความต้อง ในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพโฮมสเตย์

5) เสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ 1 หลังคาเรือน เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่ชุมชน

4. ผลการศึกษา

4.1 สำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพโฮมสเตย์

4.1.1 ตำแหน่งที่ตั้งโฮมสเตย์ ขอบเขตวิจัยที่เลือกทำการศึกษา มีที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงได้จากบริเวณทางเข้าชุมชน และมีจุดสังเกตหรือจดจำได้ง่าย เนื่องจากอยู่ตรงข้ามโรงเรียนบ้านหัวขัวโพธิ์ศรี (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5)

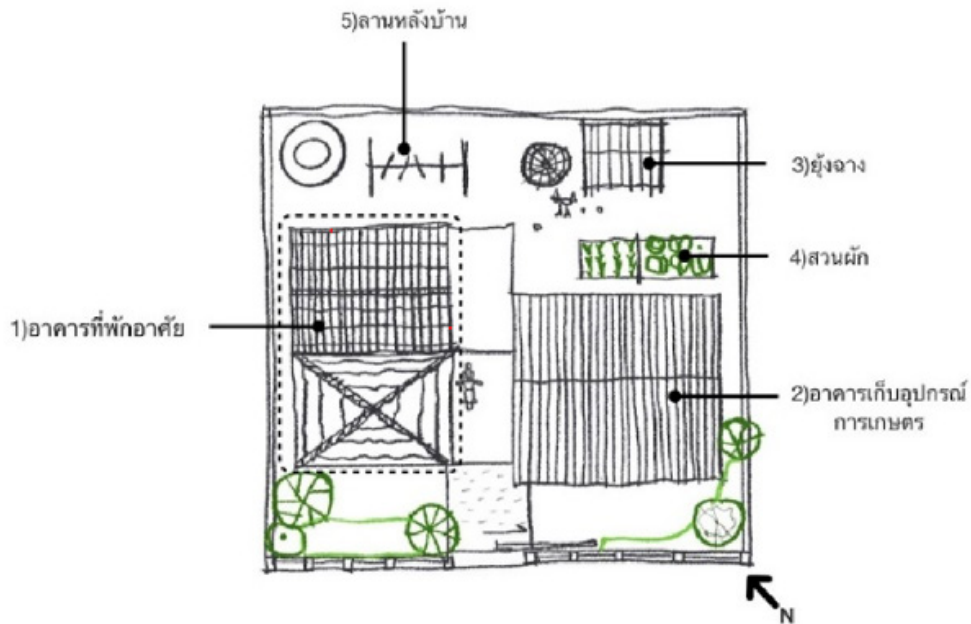
ภาพที่ 4 บริเวณที่ตั้งโฮมสเตย์ที่ทำการเลือกศึกษา

ภาพที่ 5 สภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณใกล้เคียงที่ตั้งโฮมสเตย์

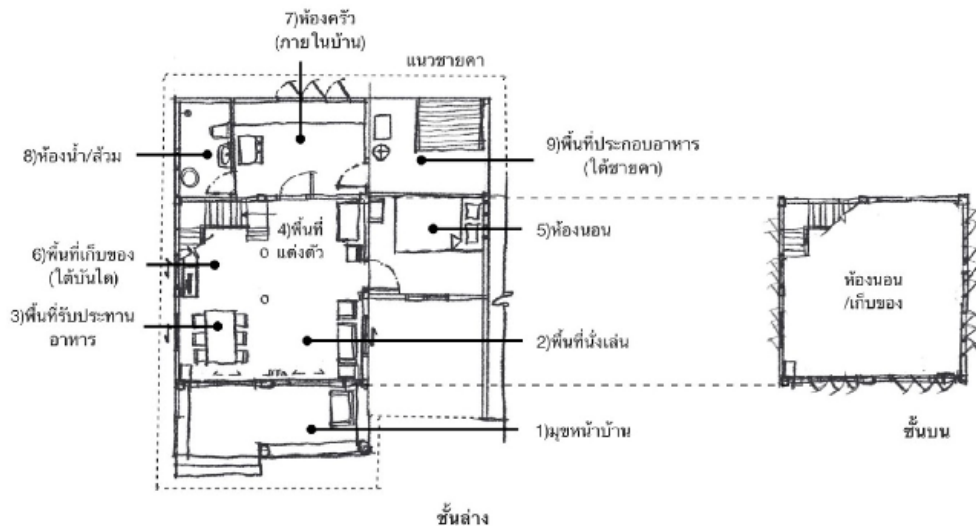
4.1.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกโฮมสเตย์ การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายนอกออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) อาคารที่พักอาศัย 2) อาคารเก็บอุปกรณ์การเกษตร 3) ยุ้งฉาง 4) สวนผัก 5) ลานหลังบ้าน (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 แสดงผังสภาพแวดล้อมภายนอกโฮมสเตย์

2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโฮมสเตย์ พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารที่พักอาศัย แบ่งออกเป็น 2 ชั้น และมีรายละเอียด ดังนี้ ชั้นล่าง ประกอบด้วย 1) หน้าบ้าน 2) พื้นที่นั่งเล่น 3) พื้นที่รับประทานอาหาร 4) พื้นที่แต่งตัว 5) ห้องนอน 6) พื้นที่เก็บของ (ใต้บันได) 7) ห้องครัว (ภายในบ้าน) 8) ห้องน้ำห้องส้วม 9) พื้นที่ประกอบอาหาร (ใต้ชายคา) ชั้นบน ประกอบด้วย ห้องนอน และห้องเก็บของ (ภาพที่ 7)

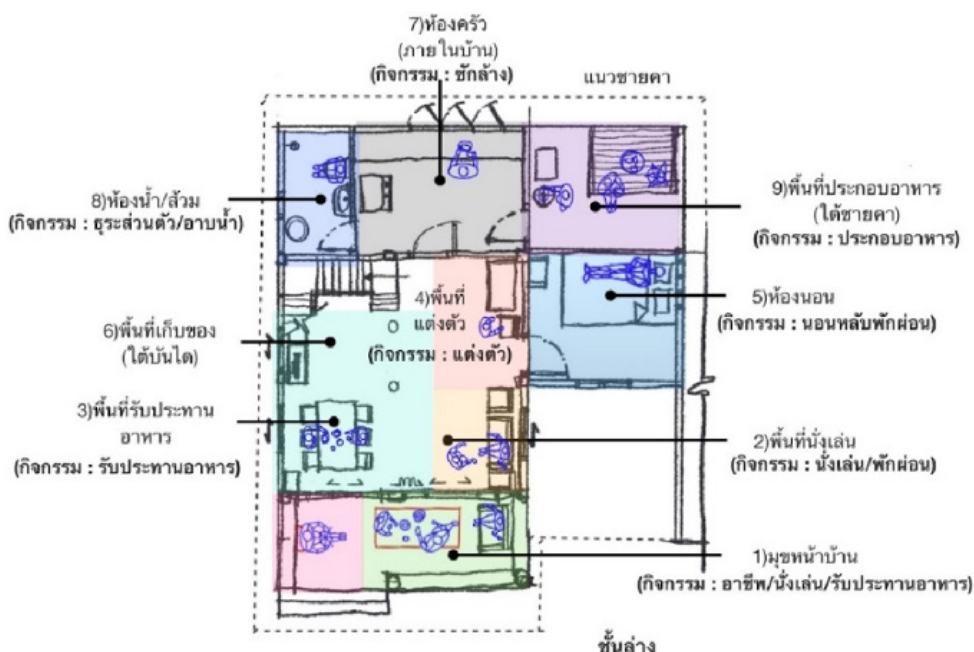
ภาพที่ 7 แสดงผังพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารโฮมสเตย์

4.2 กิจกรรม และพฤติกรรมภายในโฮมสเตย์

กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้สอย แบ่งตามประเภทผู้ใช้สอย ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เจ้าของบ้านและผู้อาศัย 2) นักท่องเที่ยวหรือผู้พักแรมโฮมสเตย์ ซึ่งมีรายละเอียดของกิจกรรมเปรียบเทียบได้ ดังนี้ (ภาพที่ 8)

4.2.1 กิจกรรมและพฤติกรรมของเจ้าของบ้านและผู้อาศัย

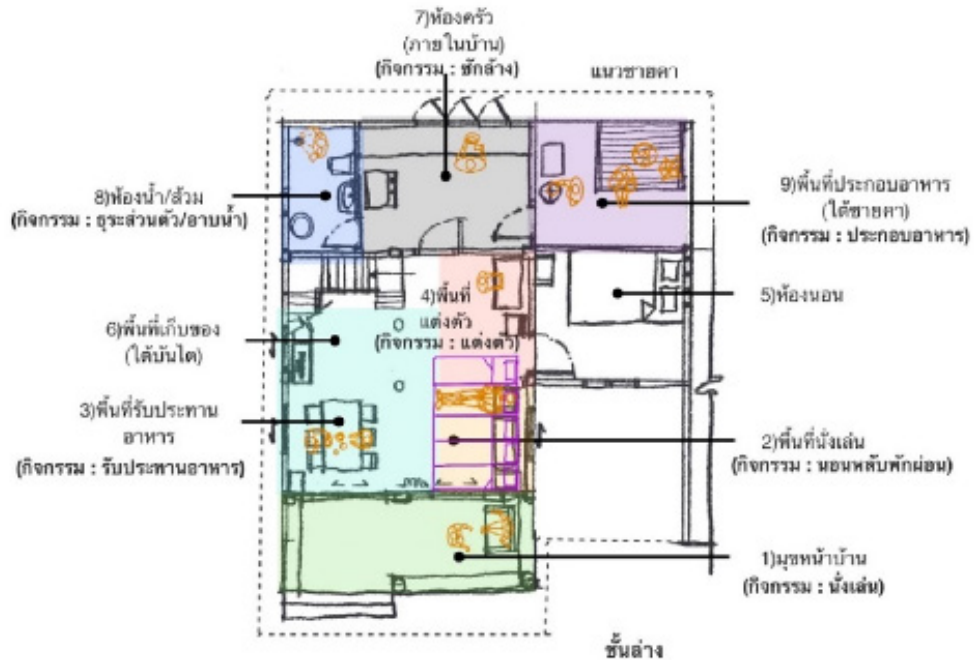
- ใช้พื้นที่มุขหน้าบ้าน ทำกิจกรรมอาชีพ นั่งเล่น และรับประทานอาหาร (ปูเสื่อ)
- ใช้พื้นที่นั่งเล่น ทำกิจกรรมนั่งเล่น พักผ่อน
- ใช้พื้นที่รับประทานอาหาร ทำกิจกรรมรับประทานอาหาร
- ใช้พื้นที่แต่งตัว ทำกิจกรรมแต่งตัว
- ใช้พื้นที่ห้องนอนชั้นล่าง สำหรับนอนหลับ/พักผ่อน
- ใช้พื้นที่ครัว (ภายในบ้าน) สำหรับกิจกรรมซักล้าง
- ใช้พื้นที่ห้องน้ำ / ส้วม ทำธุระส่วนตัว และอาบน้ำ
- ใช้พื้นที่ประกอบอาหาร (ได้ชายหลังคา) ประกอบอาหาร

ภาพที่ 8 แสดงกิจกรรมและพฤติกรรมของเจ้าของบ้านและผู้อาศัย

4.2.2 กิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หรือผู้พักแรมโฮมสเตย์ (ภาพที่ 9)

- ใช้พื้นที่มุขหน้าบ้าน ทำกิจกรรมนั่งเล่น
- ใช้พื้นที่นั่งเล่น สำหรับจัดเป็นพื้นที่นอนหลับพักผ่อน รองรับผู้พักแรมได้จำนวน 7-8 ที่นอน (ปูฟูก)
- ใช้พื้นที่รับประทานอาหาร สำหรับรับประทานอาหาร
- ใช้พื้นที่แต่งตัว ทำกิจกรรมแต่งตัว
- ใช้พื้นที่ครัว (ภายในบ้าน) สำหรับซักล้าง
- ใช้พื้นที่ห้องน้ำ/ส้วม สำหรับทำธุระส่วนตัว และอาบน้ำ
- ใช้พื้นที่ประกอบอาหาร (ได้ชายหลังคา) สำหรับประกอบอาหาร
- ใช้พื้นที่นอนของชั้นบน สำหรับพักผ่อนและเก็บของ

ภาพที่ 9 แสดงกิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หรือผู้พักแรมโฮมสเตย์

4.3 ปัญหา และความต้องการสำหรับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์

ข้อเสนอแนะความต้องการสภาพแวดล้อมทางกายภาพโฮมสเตย์ จากผู้พักอาศัย ผู้นำชุมชน และสมาชิกภายในชุมชน มีดังนี้

- 1) ต้องการให้โฮมสเตย์มีจุดสังเกต ที่สามารถเป็นจุดต้อนรับ หรือจุดบันทึกภาพได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยว หรือผู้พักแรม ที่เดินทางมายังชุมชน จะค้นหาบ้านพักโฮมสเตย์หลังต่างๆ ภายในชุมชนได้ยาก เพราะไม่มีจุดจดจำที่ชัดเจน
- 2) ต้องการให้ออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพโฮมสเตย์ มีการถ่ายทอด หรือแสดงออกถึงต้นทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติของชุมชน
- 3) ต้องการให้พื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์เป็นสัดส่วน เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์จะมีการทำกิจกรรมตามอาชีพ ภายในโฮมสเตย์ร่วมด้วย

4.4 เสนอแนะแนวทางออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโฮมสเตย์

4.4.1 แนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายนอกโฮมสเตย์

บ้านหัวขัว อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม มีนิเวศทางธรรมชาติใกล้หนองแกดำ เป็นสังคมชนบท สมาชิกชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ปลูกผักสวนครัว และหัตถกรรมจักสาน มีสถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และประเพณีสำคัญของชุมชนที่เป็นที่รู้จัก ประกอบด้วย ดอนหลวงปู่จ้อย สะพานไม้แกดำ วัดดาวดิ่งส์ เรืออีโปง เชิงกระโจม ฯ (ภาพที่ 10) จากข้อมูลดังกล่าว จึงเป็นที่มาในการนำเสนอเรื่องราว วัฒนธรรม วิถีชุมชน มาถ่ายทอดผ่านภาพวาดผนัง เพื่อให้เป็นจุดสังเกตได้ง่ายของโฮมสเตย์ (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 10 ทิวทัศน์วัฒนธรรมชุมชนแกดำ

ภาพที่ 11 ผนัง (ก่อนและหลังออกแบบตกแต่ง)

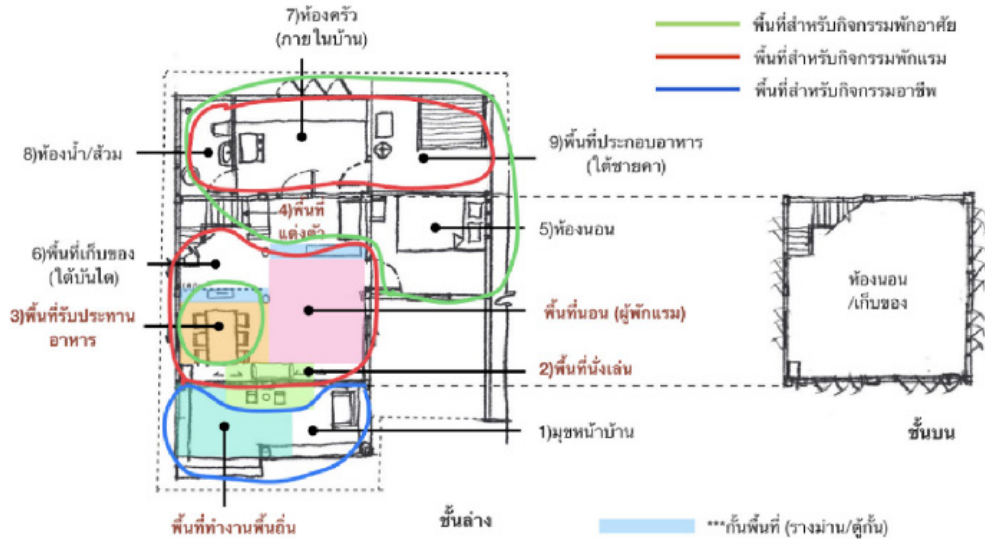
4.4.2 แนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์

ผู้ใช้สอยพื้นที่ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ผู้ใช้งานหลัก คือ เจ้าของโฮมสเตย์ ผู้พักอาศัย และสมาชิกในครอบครัว
- 2) ผู้พักแรมโฮมสเตย์

ทั้งนี้ ในการจัดการวางตำแหน่งพื้นที่ใช้สอย ให้เป็นไปตามกิจกรรม และพฤติกรรมเดิมของผู้ใช้งานหลัก โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ เมื่อมีผู้เข้าพักแรม ซึ่งมีการเสนอแนะแนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพิ่มเติม ดังนี้

1) จัดให้มีขอบเขตพื้นที่การใช้สอยอย่างชัดเจน โดยแยกพื้นที่ตามกิจกรรม ออกเป็น 3 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) พื้นที่สำหรับกิจกรรมพักอาศัย 2) พื้นที่สำหรับกิจกรรมทางอาชีพ 3) พื้นที่สำหรับกิจกรรมพักผ่อน กล่าวคือ ใช้เครื่องเรือนเป็นจุดกำหนดขอบเขตพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรม ซึ่งใน 1 พื้นที่ สามารถกิจกรรมได้ 1-2 กิจกรรมร่วมกัน และไม่จำเป็นต้องเคลื่อนย้ายเครื่องเรือน พื้นที่ที่เสนอให้มีการกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนเพิ่มเติม คือ พื้นที่นั่งเล่น พื้นที่รับประทานอาหาร และพื้นที่แต่งตัว (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 ผังการแบ่งพื้นที่ใช้สอย

2) ในการออกแบบตกแต่ง ผู้พักอาศัยโฮมสเตย์หลังที่ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับหัตถกรรมจักสาน โดยเป็นผู้จัดทำหน่วยและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ได้แก่ ตะกร้า เสื่อ ผ้าทอ หมวกกระจัง (ภาพที่ 13) จึงเป็นที่มาของแนวทางเสนอแนะ ด้วยการนำภูมิปัญญาดังกล่าวมาประกอบในการตกแต่งพื้นที่ เพื่อให้เกิดจุดเด่น มีความเฉพาะ และแสดงถึงภูมิความรู้ของผู้พักอาศัยโฮมสเตย์ (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์

ภาพที่ 14 ก่อนและหลังออกแบบตกแต่งภายในโฮมสเตย์

2) ในการออกแบบตกแต่ง ผู้พักอาศัยโฮมสเตย์หลังที่ทำการศึกษาค้นคว้า ประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับหัตถกรรมจักสาน โดยเป็นผู้จัดจำหน่ายและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ได้แก่ ตะกร้า เสื่อ ผ้าทอ หมวกกระโجم (ภาพที่ 13) จึงเป็นที่มาของแนวทางเสนอแนะ ด้วยการนำภูมิปัญญาดังกล่าวมาประกอบในการตกแต่งพื้นที่ เพื่อให้เกิดจุดเด่น มีความเฉพาะ และแสดงถึงภูมิความรู้ของผู้พักอาศัยโฮมสเตย์ (ภาพที่ 13)

5. สรุปงานวิจัย

5.1 ตำแหน่งและการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในโฮมสเตย์

ให้จัดวางตามกิจกรรม และพฤติกรรมเดิมของผู้พักอาศัยโฮมสเตย์เป็นหลัก เนื่องจากจะเป็นเส้นทางสัญจรที่เข้าใจง่าย ไม่เกิดความสับสน หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อการใช้งาน แต่ให้มุ่งเน้นการจัดการพื้นที่ใช้สอยที่มีอยู่อย่างเป็นส่วน และใช้งานได้ง่าย โดยจัดแบ่งตามกิจกรรมพักอาศัย อาชีพ ของผู้พักอาศัยโฮมสเตย์ และกิจกรรมพักผ่อน ของนักท่องเที่ยว รวมไปถึง ให้ลดการเคลื่อนย้ายเครื่องเรือน เนื่องจากเจ้าของโฮมสเตย์เป็นผู้สูงอายุ จะมีความสามารถในการเคลื่อนย้ายน้อย

5.2 รูปแบบการออกแบบตกแต่งภายในโฮมสเตย์

ควรให้สอดคล้องกับอาชีพหลักเจ้าของโฮมสเตย์ หรือสมาชิกในครอบครัว เพื่อแสดงเอกลักษณ์ ภูมิความรู้ ความสามารถเฉพาะของแต่ละโฮมสเตย์ ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเมื่อเข้าพักแรม

5.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกโฮมสเตย์

สามารถจัดให้มีเรื่องราว วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชนได้ ด้วยการวาดภาพเล่าเรื่อง หรือตกแต่งเป็นซุ้มโดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนมี เพื่อถ่ายทอดความเป็นชุมชน รวมถึงสามารถใช้เป็นจุดสังเกตให้กับโฮมสเตย์หลังนั้น ๆ ได้

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ใช้สอยภายในเพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บ้านหัวขัว อ.แกด้า จ.มหาสารคาม” เป็นโครงการย่อยภายใต้โครงการ “แหล่งน้ำคือสินทรัพย์ทางศิลปะและวัฒนธรรม ณ ชุมชนแกด้า” และภายใต้ชุดโครงการ “มหาวิทยาลัยกับการขับเคลื่อนศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ครั้งที่ 3” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลต่างๆ ได้แก่

- คณะผู้ร่วมโครงการแหล่งน้ำคือสินทรัพย์ทางศิลปะและวัฒนธรรม ณ ชุมชนแกด้า
- ผู้ใหญ่อาทิตย์ ภูมิแกด้า ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านหัวขัว ต.แกด้า อ.แกด้า จ.มหาสารคาม
- เจ้าของบ้านโฮมสเตย์ ได้แก่ แม่บุญชู ทัพย์พิชัย และครอบครัว ที่คอยให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก

ในการทำงาน

- นิสิตสาขาสถาปัตยกรรมภายใน ที่ร่วมเก็บข้อมูลภาคสนาม และช่วยลงมือปฏิบัติงานจริง

7. เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2543). รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

กฤตินี ญัฏฐวุฒิสิทธิ์. (2554). Marketing Panorama การตลาดมุมกว้าง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ.

เกรียง ฐิติจำเริญพร. (2545). บ้านพักแรม : Homestay: Chambre D' Hote. จุลสารการท่องเที่ยว. 21(3), 4-8.

จินตวดี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ บริการโฮมสเตย์ที่ตำบลไทย สามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 96.

ชูวิทย์ ศิริเวชกุล. (2544). “การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัด Homestay,” จุลสารการท่องเที่ยว. 20 (2) : 55.

มธุรส ปราบไพร. (2544). โฮมสเตย์กับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. จุลสารการท่องเที่ยว, 20(4), 54.

เลอสม สถาปิตานนท์. (2534) บ้าน-การออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อาร์ตแอนด์อาร์คิเทคเจอร์พับลิเคชันส์.

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ออนไลน์

ตกแต่งภายในกับหลักในการออกแบบ. (2554). [ออนไลน์]. ได้จาก http://interiorshop.blogspot.com/2011/12/blog-post_04.html.